

**ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПИТАНЬ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З РОЗКРИТТЯМ ЗЛОЧИНІВ (ЗА АНАЛІЗОМ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДРОЗДІЛІВ КАРНОГО РОЗШУКУ ОВС УКРАЇНИ)**

Біляєв В. О.

*Донецький юридичний інститут МВС України
м. Донецьк, Україна*

У статті проаналізовано загальні положення, що регламентували розкриття злочинів до набуття чинності Кримінальним процесуальним кодексом України. Доведена необхідність законодавчого закріплення питань, пов'язаних з розкриттям злочинів в нових правових умовах.

Ключові слова: розкриття злочинів, оперативно-розшукового запобігання злочинам, підрозділи карного розшуку, протидія злочинності.

Вступ. Протягом багатьох років функціонування правоохоронної системи України, розкриття злочинів залишалось головним показником, що відображав результативність роботи не лише оперативних підрозділів та їх окремих працівників, але й підрозділів міліції громадської безпеки, слідства та інших. Законодавством України, перш за все, законом «Про оперативно-розшукову діяльність», розкриття злочинів визначалось як основний обов'язок оперативних підрозділів. Окремі нормативно-правові акти МВС України в різні часи визначали те, який злочин потрібно вважати розкритим, а також пов'язані із цим питання особистого розкриття злочину та участі в розкритті. Зрештою уся система оцінки діяльності підрозділів кримінальної міліції донедавна була побудована саме на аналізі показників розкриття злочинів. В роботі служби карного розшуку така система була покладена в основу підведення підсумків за результатам їх діяльності і дозволяла:

По-перше, здійснювати постійну оцінку якісних та кількісних показників роботи кожного окремого оперативного працівника та підрозділом в цілому.

По-друге, сприяла відображенню об'єктивного та зрозумілого становища щодо стану протидії злочинності силами кожного з підрозділів у пріоритетних напрямках їх діяльності – виявлення та розкриття тяжких та особливо тяжких злочинів проти особи та власності.

Вклад основного матеріалу. З набуттям чинності Кримінального процесуального кодексу України ситуація принципово змінилась. У закон «Про оперативно-розшукову діяльність» внесено суттєві зміни, відповідно до яких здійснення оперативно-розшукових заходів з метою розкриття злочинів вилучено з переліку обов'язків оперативних підрозділів. Такі зміни, об'єктивно, продиктовані необхідністю приведення правових норм, що регламентують ОРД у відповідність до вимог чинного КПК, яким передбачено,

що досудове розслідування має бути розпочате відразу ж після виявлення уповноваженою посадовою особою з будь-якого джерела даних, які свідчать про вчинення злочину. Проте такі нововведення суттєво вплинули на організаційні основи діяльності оперативних підрозділів.

Підрозділи карного розшуку є основною ланкою оперативно-розшукової протидії найбільш поширеним на небезпечним злочинам проти особи та проти власності. Сучасні проблеми нормативного та організаційного забезпечення їх діяльності можуть негативно вплинути (та вже впливають) на стан криміногенної обстановки в Україні. Однією з таких проблем є фактична відсутність можливості оцінювання діяльності оперативних працівників за показниками, що об'єктивно відображають проведену роботу щодо протидії злочинності – за результатами розкриття злочинів. Це визначає актуальність розгляду піднятих у статті питань.

Розкриття злочинів довгий час залишалось ключовим аспектом наукових досліджень проблем оперативно-розшукової протидії злочинності. Лише за роки незалежності за напрямом розкриття злочинів підрозділами карного розшуку було захищено 17 кандидатських дисертацій та одна докторська. Так, вагомий внесок в розробку питань розкриття злочинів за пріоритетними напрямками діяльності карного розшуку здійснено завдяки комплексним дослідженням Бірюкова Г. М. [1], Гапона О. А. [2], Горбачевського В. Я. [3; 17], Діденко С. В. [4], Євдокімова В. М. [5], Журавльова А. Ю. [6], Колошко І. М. [7], Лісового А. Г. [8], Меживого В. П. [9], Мелешева С. Б. [10], Мисловського І. Й. [11], Мицака Б. Ф. [12], Мороза О. О. [13], Сілюкова В. О. [14], Синявського С. М. [15], Телійчука В. Г. [16] та ін. Чисельні наукові дослідження сприяли виробленню та апробації на практиці ефективної методики розкриття окремих видів злочинів, що, у підсумку, як ми вважаємо, позитивно вплинуло на результати протидії злочинності. Проте кардинальна, а також, в значній мірі, організаційно не підготовлена зміна правових умов функціонування оперативних підрозділів, про що вже йшлося на початку, ставить під сумнів існування правових можливостей ефективної діяльності підрозділів карного розшуку щодо захисту громади від найбільш небезпечних кримінальних посягань.

Метою статті є доведення необхідності законодавчого закріплення поняття та обов'язків розкриття злочинів на прикладі аналізу діяльності підрозділів карного розшуку органів внутрішніх справ України.

Інформація для роздумів:

«Вчора місія експертів Ради Європи обговорила з представниками парламентського комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності подальше реформування кримінальної юстиції. Повідомляється, що конструктивного діалогу не вийшло – представники комітету від опозиції звели дискусію до скарг на дії влади та критику нового Кримінального процесуального кодексу...». Голова комітету Кожемякін А.: «Ми повинні звернути вашу увагу на те, що сьогодні багато випадків викривленого запровадження нового КПК. Генеральний прокурор вніс зміни до інструкції про порядок ведення реєстру, що надає право правоохоронним органам на протязі семи днів проводити не передбачену КПК перевірку. Ця інструкція знівечила головну ідею цього закону». «... Народний депутат Сергій Сас пішов іще ділі. Відзначивши, що після прийняття нового КПК зріс вплив прокуратури на слідчих, він прийшов до несподіваного висновку, «що чисельні норми КПК призвели до погіршення ситуації у боротьбі з кримінальними

злочинами». Подібна заява викликала подив присутніх експертів. «Напевно я не дозрозумів. Новий КПК ускладнює розкриття злочинів? Якщо стало складніше розкривати злочини, стало менше можливостей для зловживань. Я впевнений – цей КПК краще, ніж той, що був раніше...», – заявив консультант проекту Ерік Сванідзе... Разом з тим, покидаючи залу засідань представники Ради Європи виглядали незадоволеними. «Я правильно зрозумів, що їм не подобається новий КПК? Як працювати з такими людьми, здається один з депутатів був п'яним», – обурювався один з експертів» [18]. Від себе, як логічний розвиток думки Еріка Сванідзе, можемо лише додати, що якщо в перспективі правоохоронці не зможуть розкривати злочини, то можливості для зловживань зникнуть взагалі...

Потрібно зазначити, що в оперативно-розшуковій науці розкриття злочинів переважно розглядається у контексті протидії окремим видам злочинної діяльності. Це, в свою чергу, визначає певні особливості окремих понятійних конструкцій, пов'язаних з науковим визначенням та конкретизацією його змісту. Проте, в контексті нашого дослідження, першочергову цінність становлять саме правові питання. А тому, в першу чергу, з'ясуємо особливості сучасної нормативно-правової регламентації поняття та змісту розкриття злочину.

У чинному КПК використовується синонімічне до нього поняття «розкриття злочинної діяльності» у назві негласної слідчої дії, яка передбачена у статті 272 «Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації». За змісту цієї норми випливає: 1) розкриття злочинної діяльності можливе лише в межах кримінального провадження, тобто коли факт вчинення злочину вже встановлено; 2) розкриття злочинної здійснюється шляхом негласного та (або) конспіративного отримання відомостей, речей і документи особою, яка виконує спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації, або є їх учасником.

Норми чинного закону «Про оперативно-розшукову діяльність» не розкривають поняття «розкриття злочину», або «розкриття злочинів», та не містить таких словосполучень взагалі. Проте у попередній редакції цього закону (до прийняття нового КПК) сполучення «розкриття злочинів» зустрічалося у статті 7, якою визначався, зокрема, обов'язок оперативних підрозділів здійснювати оперативно-розшукові заходи щодо розкриття злочинів, а також здійснювати взаємодію між собою та іншими правоохоронними органами з метою швидкого і повного розкриття злочинів та викриття винних. Крім того, у статті 9 «Гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності» попередньої редакції того ж закону зазначалося, що оперативно-розшукові заходи, пов'язані з тимчасовим обмеженням прав людини, проводяться з метою запобігання тяжким та особливо тяжким злочинам, їх припинення і розкриття. В той же час, незважаючи на використання у попередній редакції закону «Про ОРД» цього терміну, його зміст при цьому не розкривався.

Натомість чинною редакцією Закону України «Про міліцію» участь у розкритті кримінальних правопорушень у порядку, передбаченому кримінальним процесуальним законодавством, визначається серед основних завдань міліції (ст. 2). Втім, окремого нормативного порядку розкриття злочинців КПК не містить. Попередня редакція відповідної норми закону «Про міліцію» визначала розкриття злочинів у переліку основних завдань міліції, загалом. За такою ж аналогією змінена й стаття 10 цього закону, за якою замість обов'язку розкривати злочини, на міліцію покладається обов'язок брати участь

у розкритті кримінальних правопорушень у порядку, передбаченому кримінальним процесуальним законодавством. Суттєвою новацією розглядуваного закону також є зміна редакції п. 10 ч. 1 ст. 11 «Права міліції». У даній нормі право здійснювати на підставах і в порядку, встановлених законом, гласні та негласні оперативно-розшукові заходи з метою розкриття злочинів замінено на право здійснювати на підставах і в порядку, встановлених законом, гласні та негласні оперативно-розшукові заходи.

Проаналізовані нами норми законодавства дозволяють зробити певні проміжні висновки щодо розглядуваної проблеми:

1. Підрозділи карного розшуку, як, зрештою, й інші оперативні підрозділи ОВС України, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність у повному обсязі, мають повноваження приймати лише участь у розкритті злочинів в порядку, передбаченому кримінальним процесуальним законодавством. Проте потрібно враховувати, що відповідне законодавство регламентує питання кримінального провадження, яке має бути розпочате відразу після виявлення обставин вчинення кримінального злочину.

2. Законом не передбачена можливість здійснення оперативно-розшукових заходів з метою розкриття злочинів. Враховуючи, що оперативно-розшукові заходи становлять змістовне вираження оперативно-розшукової діяльності взагалі, потрібно констатувати суттєве законодавче звуження спектру застосування ОРД щодо протидії злочинності.

3. Норми законодавства, як чинні, так і ті, що діяли раніше, не визначають поняття та зміст діяльності щодо розкриття злочину.

Питання організації розкриття злочинів органами внутрішніх справ донедавна регламентувалися Положенням про основи організації розкриття злочинів органами внутрішніх справ України, відповідно до наказу МВС України № 456 від 24.09.2010, який втратив чинність на початку 2013 року у зв'язку з прийняттям нового КПК. Суттєвою для з'ясування піднятих нами проблем є інтерпретація наступних положень даного наказу:

1. Розкриття злочинів і встановлення осіб, які їх учинили, визначається в якості основного завдання оперативно-службової діяльності оперативних підрозділів ОВС щодо захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян, власності, інтересів суспільства й держави від протиправних посягань (п. 1.1).

2. Розкриття злочину має здійснюватись в максимально короткий строк у поєднанні з проведенням оперативно-розшукових заходів і слідчих дій (п. 1.3).

3. Розкриття злочину полягає в установленні всіх учасників злочину, виявленні та належному документуванні епізодів їх злочинної діяльності, установленні інших обставин, що підлягають доказуванню та мають значення для цього (п. 1.3).

4. На працівників карного розшуку покладено обов'язок здійснення оперативно-розшукових заходів з розкриття злочинів, насамперед тяжких і особливо тяжких, а також злочинів, які набули суспільного резонансу, учинених із застосуванням вогнепальної зброї, вибухових речовин, групою осіб, серійного характеру, а також встановлення і розшук осіб, які їх учинили.

5. Безпосереднє розкриття злочинів є основним показником оцінки ефективності діяльності кожного оперативного працівника служби карного розшуку та окремого оперативного підрозділу (п. 1.5).

6. Злочин вважається розкритим безпосередньо оперативним працівником у разі: а) затримання злочинця на місці вчинення злочину або за показанням свідків та очевидців

після його вчинення; б) одержання оперативної або іншої інформації про особу, яка вчинила злочин, чи місцезнаходження речових доказів, знарядь злочину, які свідчать про вчинення злочину конкретною особою або знайшли своє підтвердження під час досудового слідства та покладено в основу обвинувачення.

Дещо іншим, проте не принципово відмінним за суттю, є визначення змісту «розкриття злочинів» відповідно до попереднього Положення про основи організації розкриття органами внутрішніх справ України злочинів загально кримінальної спрямованості, яке було затверджено наказом МВС України № 458 від 30.04.2004. Відповідно до нього, розкриття злочинів визначалося як комплексна діяльність оперативних та інших підрозділів ОВС, спрямована на встановлення наявності або відсутності суспільно небезпечного винного діяння, збирання доказів вини особи, яка його вчинила, з метою притягнення її до кримінальної відповідальності, відшкодування збитків, завданих злочинною діяльністю, встановлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню злочинів. Розкриття злочинів передбачає встановлення у ході проведення ОРЗ та слідчих дій обставин, що підлягають доказуванню: події злочину; вини особи; мотивів злочину; фактичних даних, що впливають на ступінь і характер відповідальності і характеризують таку особу; характеру й розміру шкоди, завданої злочином; інших обставин, що мають значення для об'єктивного розслідування.

З цього бачимо, що для розкриття злочину працівники оперативного підрозділу мають вирішити достатньо складний та відповідальний обсяг задач. Зрештою, успішність їх дій при цьому визначає подальші можливості здійснення процесуальних заходів у відношенні підозрюваного і визначає реальну можливість притягнення його до кримінальної відповідальності та поновлення порушених внаслідок злочину прав. Виходячи з цього, потрібно зазначити, що результати протидії злочинності в значній мірі визначаються саме ефективністю роботи з розкриття злочинів.

Ефективна протидія злочинності засобами ОРД можлива лише за умов дотримання основних вимог наукової організації такої діяльності оперативними підрозділами. Однією з таких вимог є необхідність контролю, перевірки виконання та обліку проведеної роботи. На нашу думку, система такого контролю, яка побудована за принципом обліку розкритих злочинів та оцінці участі оперативних працівників та окремих підрозділів у їх розкритті, була достатньо ефективною, адже дозволяла оцінити реальні результати проведених заходів. З іншого боку, закріплена сьогодні оперативно-розшуковим законодавством запобіжна спрямованість діяльності оперативних підрозділів, потребує розробки системи обліку та оцінки результатів профілактики, попередження та припинення злочинів. Особливо це стосується підрозділів карного розшуку, ефективна діяльність яких щодо запобігання злочинам дозволяє в окремих випадках не допустити виникнення вкрай небезпечних наслідків. Проте перспективи розробки такої системи вбачаються нами вкрай сумнівними через наступні причини:

1. Об'єктивна неможливість обліку ефективності заходів загальної та індивідуальної оперативно-розшукової профілактики та попередження злочинів. Як, наприклад, оцінити результати впливу на певних осіб з використанням оперативно-розшукових можливостей з метою недопущення вчинення ними злочинів? Адже оперативну інформацію про виникнення у особи задуму вчинити злочин достатньо легко сфальсифікувати. Зрештою, така інформація є достатньо відносною, особа може й сама відмовитися від реалізації

злочинного задуму, а дії щодо підготовки злочину можуть бути припинені внаслідок багатьох об'єктивних та суб'єктивних причин, які не пов'язані з наслідками запобіжного впливу. На нашу думку, помилковим є сам принцип запровадження подібної моделі обліку результатів профілактики і попередження злочинів. Такий шлях загрожує виникненням чергової «мильної бульбашки». Не так давно проведені комплексні наукові дослідження проблем оперативного-розшукового запобігання злочинам силами карного розшуку [19; 20] визначають, яким чином потрібно ефективно здійснювати діяльність у цьому напрямі, проте не надають відповіді, за якими параметрами має здійснюватись оцінка дієвості та ефективності такої діяльності, як враховувати відповідні результати, здійснювати їх облік та аналіз.

2. Неконтрольовані можливості зовнішніх маніпуляцій суспільною думкою, випадки інформаційного нагнітання загального негативу щодо результатів діяльності держави у правоохоронній сфері. Це визначає суттєву відносність у результатах оцінки суспільної думки, за якою, як вважається, у «демократичних країнах» оцінюється стан профілактики злочинності.

3. Вкрай малий відсоток випадків припинення злочинів підрозділами карного розшуку в результаті здійснення запобіжних оперативного-розшукових заходів після початку кримінально-караних дій. Відповідно, оцінка стану запобігання злочинам за показниками їх припинення, не може бути покладена в основі аналізу результатів запобіжної діяльності оперативних підрозділів.

Виходячи з передбачених чинним законодавством повноважень під час здійснення ОРД, об'єктивна оцінка результатів протидії злочинності підрозділами карного розшуку та окремих оперативних працівників може бути здійснена лише на основі обліку показників виявлених фактів кримінальних злочинів (у випадках ненадходження заяви чи повідомлення про це) та осіб, які готують вчинення злочину для здійснення у їх відношенні комплексу оперативного-розшукових заходів.

Висновки. Викладене дозволяє зробити наступні висновки:

1. Сучасні правові умови не сприяють повноцінному організаційному забезпеченню діяльності підрозділів карного розшуку ОВС України. Реальні можливості оцінки та аналізу ефективності оперативного-розшукових заходів, об'єктивно, можуть бути здійснені лише за результатами оперативного пошуку – окремої форми ОРД, яка передбачає діяльність з виявлення та перевірки інформації про раніше невідомих осіб та факти, що становлять оперативний інтерес. Це, фактично, звужує потенціал оперативного-розшукової протидії злочинності.

2. Аналіз попередніх результатів запровадження законодавчих новацій (КПК, закон «Про ОРД») в роботу оперативних підрозділів свідчить про те, що законодавцем не було враховано важливі потреби оптимального нормативно-правового забезпечення протидії злочинності. Фактичне усунення правових можливостей розкриття злочинів оперативними підрозділами ставить під сумнів саму можливість ефективної протидії злочинності засобами ОРД.

3. Потребують перегляду окремі норми Кримінального процесуального кодексу та закону «Про оперативного-розшукову діяльність» щодо нормативно-правового визначення поняття розкриття злочинів, змісту такої діяльності та обов'язків оперативних підрозділів здійснювати розкриття злочинів.

Список літератури:

1. Бірюков Г. М. Основи оперативно-тактичного забезпечення розкриття підрозділами карного розшуку злочинів, що вчиняються групами осіб, які мають ознаки організованих злочинних груп : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно – розшукова діяльність» / Г. М. Бірюков. – К., 1999. – 18 с.
2. Гапон О. А. Організація і тактика розкриття квартирних крадіжок у великих містах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно – розшукова діяльність» / О. А. Гапон. – Х., 2002. – 17 с.
3. Горбачевський В. Я. Попередження та розкриття вбивств на замовлення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно – розшукова діяльність» / В. Я. Горбачевський ; НАВСУ. – К. : НАВС, 1999. – 16 с.
4. Діденко С. В. Організаційно-тактичні основи попередження та розкриття злочинів, що вчиняються із застосуванням кримінальних вибухів (за матеріалами діяльності Департаменту карного розшуку МВС України) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно – розшукова діяльність» / С. В. Діденко ; Навч.- наук. ін-т підгот. фахівців кримінальної міліції ХНУВС. – Одеса : ОЮІ ХНУВС, 2007. – 18с.
5. Євдокімов В. М. Організація і тактика розкриття вбивств, вчинених із застосуванням кримінальних вибухів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно – розшукова діяльність» / В. М. Євдокімов ; КНУВС. – К. : КНУВС, 2006. – 24 с.
6. Журавльов А. Ю. Організаційно-тактичні засади розкриття статевих злочинів оперативними підрозділами ОВС : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно – розшукова діяльність» / А. Ю. Журавльов ; ОЮІ ХНУВС. – Одеса : ОЮІ ХНУВС, 2007. – 17 с.
7. Колошко І. М. Організація і тактика боротьби апаратів карного розшуку з навмисними вбивствами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / І. М. Колошко ; УВС. – Харків : НУВС, 1996. – 22 с.
8. Лісовий А. Г. Організація й тактика попередження та розкриття розбійних нападів на об'єкти, що знаходяться під охороною (за матеріалами підрозділів карного розшуку МВС України) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно – розшукова діяльність» / А. Г. Лісовий ; Львівський ДУВС. – Львів, 2008. – 20 с.
9. Меживой В. П. Організація й тактика попередження та розкриття злочинів, пов'язаних з незаконним обігом вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових пристроїв і речовин : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно – розшукова діяльність» / В. П. Меживой ; ДДУВС. – Львів : Льв.ДУВС, 2006. – 20 с.
10. Мелешев С. Б. Розкриття умисних вбивств, поєднаних із згвалтуванням : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно – розшукова діяльність» / С. Б. Мелешев ; НУВС. – Харків : НУВС, 2004. – 20 с.
11. Мисловський І. Й. Особливості розкриття крадіжок, грабежів та розбоїв, що вчиняються особами, які вживають наркотичні засоби : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно – розшукова діяльність» / І. Й. Мисловський ; ЛьДУВС МВС України. – Львів, 2009. – 16 с.
12. Мицак Б. Ф. Попередження та розкриття незаконного заволодіння транспортними засобами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / Б. Ф. Мицак ; ЛьДУВС МВС України. – Львів, 2010. – 20 с.
13. Мороз О. О. Організація та тактика боротьби з крадіжками і угонами авто-мототранспорту : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.00.06 «Оперативно – розшукова діяльність» / О. О. Мороз ; УВС м. Харків. – К. : НАВСУ, 1999. – 16 с.
14. Сілюков В. О. Організація і тактика розкриття серійних розбійних нападів : Автореферат дис. ... к.ю.н.: 21.07.04 «оперативно – розшукова діяльність» / В. О. Сілюков ; Луганська академія внутрішніх справ МВС України. – Харків : НУВС, 2003. – 20 с.
15. Синявський С. М. Організаційно-тактичні засади розкриття серійних сексуальних убивств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / С. М. Синявський. – Київ : НАВС, 2011. – 16 с.
16. Телійчук В. Г. Особливості попередження та розкриття оперативними підрозділами МВС України розбійних нападів на квартири громадян : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно – розшукова діяльність» / В. Г. Телійчук ; Кіровоградський юридичний інститут ХНУВС. – Київ : КНУВС, 2008. – 17 с.
17. Горбачевський В. Я. Теоретико-прикладні засади розкриття умисних вбивств з кваліфікуючими ознаками : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / В. Я. Горбачевський ; КНУВС. – К., 2009. – 34 с.

18. Оппозиционеры «вывели из себя» европейских экспертов своим пониманием УПК // Режим доступа. – [Електронний ресурс] : <http://hvylyu.org/news/exclusive/oppozitsioneryi-vyveli-iz-sebya-evropeyskih-ekspertov-svoim-ponimaem-upk.html>.

19. Деревягін О. О. Організація і тактика запобігання злочинам підрозділами карного розшуку у курортній місцевості АР Крим (за матеріалами діяльності ГУ МВС України в АР Крим) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09. «Кримінальний процес; криміналістика; судова експертиза» / Олександр Олександрович Деревягін. – Х., 2009. – 254 с.

20. Михайличенко Д. А. Оперативно-тактичне забезпечення попередження злочинів підрозділами карного розшуку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 «Оперативно – розшукова діяльність» / Д. А. Михайличенко ; ЛДУВС. – К. : КНУВС, 2007. – 19 с.

Билиев В. О. О необходимости законодательного закрепления вопросов, связанных с раскрытием преступлений (по анализу деятельности подразделов уголовного розыска ОВД Украины) / В. О. Билиев // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия: Юридические науки. – 2013. – Т. 26 (65). № 2-1. – Ч. 2. – С. 288-296.

В статье проанализированы общие положения, регламентирующие раскрытие преступлений до вступления в силу Криминального процессуального кодекса Украины. Доказана необходимость законодательного закрепления вопросов, связанных с раскрытием преступлений в новых правовых условиях.

Ключевые слова: раскрытие преступлений, оперативно-розыскное предупреждение преступлений, подразделения уголовного розыска, противодействие преступности.

ABOUT THE NECESSITY OF THE LEGISLATIVE FIXING OF QUESTIONS, RELATED TO OPENING OF CRIMES (TO ON BY THE RESULTS OF ANALYSIS OF ACTIVITY OF SUBDIVISIONS OF CRIMINAL SEARCH OF ORGANS OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE)

Bilyaev V. A.

*Donetsk Law Institute of Ministry of Internal Affairs of Ukraine
Donetsk, Ukraine*

Subdivisions of criminal search are the basic link of operative-search counteraction most dangerous crimes against personality and against a property. Estimation of basic results of counteraction criminality during great while was carried out on the basis of indexes of opening of crimes. The article of a 7 Law of Ukraine foresaw «About operatively-search activity», in particular, the duty of operative subsections to carry out operatively-search measures on opening of crimes. However, as a result of entering into force of the new Criminal code of practice of Ukraine and reformation of operatively-search legislation, by a law the not foreseen possibility of realization of operatively-search measures with the purpose of opening of crimes. As a result of introduction of new legislation the removal of legal possibilities of opening of crimes took place by operative subsections, that puts under a doubt possibility of effective counteraction criminality facilities of operatively-search activity. Objective impossibility of account of efficiency of measures of general and individual operatively-search prophylaxis and warning of crimes is well-proven in the article. Certainly, that on a new legislation estimation of results of counteraction criminality by operative subsections and them separate workers can be carried out only on the basis of account of indexes of found out the facts of criminal offences and persons, which prepare the commissions of crime, which are insufficient from point of providing of valuable counteraction criminality. It is well-proven that the separate norms of the Criminal code of practice and Law of Ukraine need revision «About operatively-search activity» in relation to normatively legal determination of concept of opening of crimes, maintenance of such activity and duties of operative subsections to carry out opening of crimes.

Key words: opening of crimes, operatively-search warning of crimes, subdivision of criminal search, counteraction of criminality.

Spysok literatury:

1. Birjukov G. M. Osnovy operatyvno-taktychnogo zabezpechennja rozkryttja pidrozdilamy karnogo rozshuku zlochyniv, shho vchynjajut'sja grupamy osib, jaki majut' oznaky organizovanyh zlochynnyh grup : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.07.04 «Operatyvno – rozshukova dijial'nist'» / G. M. Birjukov. – K., 1999. – 18 s.

2. Gapon O. A. Organizacija i taktyka rozkryttja kvartymyh kradizhok u velykyh mistah : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.07.04 «Operatyvno – rozshukova dijial'nist'» / O. A. Gapon. – H., 2002. – 17 s.

3. Gorbachevs'kyj V. Ja. Poperedzhennja ta rozkryttja vbyvstv na zamovlennja : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.07.04 «Operatyvno – rozshukova dijial'nist'» / V. Ja. Gorbachevs'kyj

; NAVSU. – K. : NAVS, 1999. – 16 s.

4. Didenko S. V. Organizacijno-taktychni osnovy poperedzhennja ta rozkryttja zlochyniv, shho vchynjajut'sja iz zastosuvannjam kryminal'nyh vybuhiv (za materialamy dijאל'nosti Departamentu karnogo rozshuku MVS Ukraї'ny) : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.07.04 «Operatyvno – rozshukova dijאל'nist'» / S. V. Didenko ; Navch.- nauk. in-t pidgot. fahivciv kryminal'noi' milicii' HNUVS. – Odesa : OJul HNUVS, 2007. – 18s.

5. Jevdokimov V. M. Organizacija i taktyka rozkryttja vbyvstv, vchynenyh iz zastosuvannjam kryminal'nyh vybuhiv : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.07.04 «Operatyvno – rozshukova dijאל'nist'» / V. M. Jevdokimov ; KNUVS. – K. : KNUVS, 2006. – 24 s.

6. Zhuravl'ov A. Ju. Organizacijno-taktychni zasady rozkryttja statevyh zlochyniv operatyvnymy pidrozdilamy OVS : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.07.04 «Operatyvno – rozshukova dijאל'nist'» / A. Ju. Zhuravl'ov ; OJul HNUVS. – Odesa : OJul HNUVS, 2007. – 17 s.

7. Koloshko I. M. Organizacija i taktyka borot'by aparaty karnogo rozshuku z navmysnymy vbyvstvamy : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 12.00.09 «Kryminal'nyj proces ta kryminalistyka; sudova ekspertyza» / I. M. Koloshko ; UVS. – Harkiv : NUVS, 1996. – 22 s.

8. Lisovyj A. G. Organizacija j taktyka poperedzhennja ta rozkryttja rozbijnyh napadiv na ob'jekty, shho znahodjat'sja pid ohoronoju (za materialamy pidrozdiliv karnogo rozshuku MVS Ukraї'ny) : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.07.04 «Operatyvno – rozshukova dijאל'nist'» / A. G. Lisovyj ; L'vivs'kyj DUVS. – L'viv, 2008. – 20 s.

9. Mezhyvoj V. P. Organizacija j taktyka poperedzhennja ta rozkryttja zlochyniv, pov'jazanyh z nezakonnym obigom vognepal'noi' zbroi', bojeprypasiv, vybuhovyh prystroi'v i rehovyn : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.07.04 «Operatyvno – rozshukova dijאל'nist'» / V. P. Mezhyvoj ; DDUVS. – L'viv : L'v.DUVS, 2006. – 20 s.

10. Mjeljeshev S. B. Rozkryttja umysnyh vbyvstv, pojednanyh iz zg'valtuvannjam : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.07.04 «Operatyvno – rozshukova dijאל'nist'» / S. B. Mjeljeshev ; NUVS. – Harkiv : NUVS, 2004. – 20 s.

11. Myslovs'kyj I. J. Osoblyvosti rozkryttja kradizhok, grabezhiv ta rozboi'v, shho vchynjajut'sja osobamy, jaki vzhyvajut' narkotychni zasoby : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.07.04 «Operatyvno – rozshukova dijאל'nist'» / I. J. Myslovs'kyj ; L'DUVS MVS Ukraї'ny. – L'viv, 2009. – 16 s.

12. Mycak B. F. Poperedzhennja ta rozkryttja nezakonnogo zavolodinnja transportnymy zasobamy : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 12.00.09 «Kryminal'nyj proces ta kryminalistyka; sudova ekspertyza» / B. F. Mycak ; L'DUVS MVS Ukraї'ny. – L'viv, 2010. – 20 s.

13. Moroz O. O. Organizacija ta taktyka borot'by z kradizhkamy i ugonamy avto-mototransportu : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.00.06 «Operatyvno – rozshukova dijאל'nist'» / O. O. Moroz ; UVS m. Harkiv. – K. : NAVSU, 1999. – 16 s.

14. Siljukov V. O. Organizacija i taktyka rozkryttja serijnyh rozbijnyh napadiv : Avtoreferat dys. ... k.ju.n.: 21.07.04 «operatyvno – rozshukova dijאל'nist'» / V. O. Siljukov ; Lugans'ka akademija vnutrishnih sprav MVS Ukraї'ny. – Harkiv : NUVS, 2003. – 20 s.

15. Synjavs'kyj S. M. Organizacijno-taktychni zasady rozkryttja serijnyh seksual'nyh vbyvstv : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 12.00.09 «Kryminal'nyj proces ta kryminalistyka; sudova ekspertyza» / S. M. Synjavs'kyj. – Kyi'v : NAVS, 2011. – 16 s.

16. Telijchuk V. G. Osoblyvosti poperedzhennja ta rozkryttja operatyvnymy pidrozdilamy MVS Ukraї'ny rozbijnyh napadiv na kvartyry gromadjan : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.07.04 «Operatyvno – rozshukova dijאל'nist'» / V. G. Telijchuk ; Kirovograds'kyj jurydychnyj instytut HNUVS. – Kyi'v : KNUVS, 2008. – 17 s.

17. Gorbachevs'kyj V. Ja. Teoretyko-prykladni zasady rozkryttja umysnyh vbyvstv z kvalifikujuchymy oznakamy : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 12.00.09 «Kryminal'nyj proces ta kryminalistyka; sudova ekspertyza» / V. Ja. Gorbachevs'kyj ; KNUVS. – K., 2009. – 34 s.

18. Oppozicionery «vyveli iz sebja» evropejskih jekspertov svoim ponimaem UPK // Rezhim dostupu. – [Elektronnij resurs] : <http://hvylya.org/news/exclusive/oppozitsioneryi-vyveli-iz-sebja-evropejskih-ekspertov-svoim-ponimaem-upk.html>.

19. Derevjagin O. O. Organizacija i taktyka zapobigannja zlochynam pidrozdilamy karnogo rozshuku u kurortnij miscevosti AR Krym (za materialamy dijאל'nosti GU MVS Ukraї'ny v AR Krym) : dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 12.00.09. «Kryminal'nyj proces; kryminalistyka; sudova ekspertyza» / Oleksij Oleksandrovych Derevjagin. – H., 2009. – 254 s.

20. Myhajlychenko D. A. Operatyvno-taktyчне zabezpechennja poperedzhennja zlochyniv pidrozdilamy karnogo rozshuku : avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. juryd. nauk : spec. 21.07.04 «Operatyvno – rozshukova dijאל'nist'» / D. A. Myhajlychenko ; LDUVS. – K. : KNUVS, 2007. – 19 s.